



Folkegruppen som nektes statsborgerskap

Hvordan påvirker en statsløs status rettighetene til Rohingya befolkningen og hvordan vil det påvirke deres migrasjon?

Kandidatnummer: 6001

VID vitenskapelige høgskole

Stavanger

Bacheloroppgave

Bachelor i Samfunnsfag

Kull: BASAMF 2018

Antall ord: [10773]

11.12.2020

Opphavsrettigheter

Forfatteren har opphavsrettighetene til rapporten.

Nedlasting for privat bruk er tillatt.

Sammendrag

Hensikten med denne oppgaven er å opplyse og gi en økt forståelse av Rohingyanes vanskelige situasjon som statsløse og hvordan det påvirker deres migrasjon. Denne studien undersøker Rohingyas posisjon som statsløs, deres migrasjonsmønstre og årsakssammenhenger. For å undersøke problemstillingen, vil en kvalitativ metodeforskning inkluderes, en litteraturstudie gjennomføres og data skal reanalyseres. Innsamlede data ses i forhold til migrasjonsteorier. Resultatene impliserer at statsløshet påvirker migrasjon og flere brudd på FNs menneskerettigheter begås. Situasjonen fører til at mange Rohingya tvinges til migrasjon. Dersom den politiske situasjonen stabiliseres, vil migrasjonstallet også trolig differere. Resultatene indikerer at flerkulturelle prinsipper bør etableres i regionen, for å øke toleransen for minoriteter og ulike religioner samt sikre folkegruppers rettigheter i henhold til FNs menneskerettigheter. Dette kan videre føre til verdige levekår, rettferdighet og bedre livskvalitet.

Summary

The purpose of this thesis is to inform and provide an increased understanding of the Rohingya's difficult position as stateless and how it influences their migration. This study examines Rohingya's position as stateless, their migration patterns and causations. To examine the problem, a qualitative method research is included, and a literature study is conducted, where the information will be reanalyzed. Collected data is set up against various migration theories. The results imply that statelessness affects migration, and several violations of UN human rights are committed. Because of the situation many Rohingya are forced to migrate. If the political situation stabilizes, the migration figures will also probably differ. The results also indicate that multicultural principles should be established in the region, in order to increase tolerance for minorities and different religions as well as ensure the rights of ethnic groups in accordance with UN human rights. This can further lead to dignified living conditions, justice, and a better quality of life

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	6
1.1	Problemstilling.....	6
1.2	Bakgrunn for valg av tema	6
1.3	Hvem er Rohingya folket?.....	8
1.4	Faglig relevans.....	8
2	Begrepsavklaring	10
2.1	Migrasjon.....	10
2.2	Flyktning.....	10
2.3	Irregulære migranter	10
2.4	Statsløs.....	11
3	Teoretisk grunnlag	12
3.1	Migrasjonsteori	12
3.1.1	Makro, mikro og mesoorienterte perspektiv	13
3.1.2	Funksjonalistisk-, neoklassisk- og historisk-strukturell migrasjonsteori	13
3.1.3	Push and pull modellen	14
3.2	Ravenstein og Lees push and pull faktorer kontra de andre migrasjonsteoriene	15
3.2.1	Økonomi.....	15
3.2.2	Begrensning av bevegelsesfrihet	16
3.2.3	Helse.....	16
4	Metode	18
4.1	Søke strategi	18
4.2	Valg av metode.....	18
4.3	Kvalitativ forskning	19
4.4	Fremgangsmåte.....	20
4.5	Dokumentanalyse	20
4.6	Kildekritikk.....	21
4.7	Validitet og reliabilitet.....	22
5	Resultat	23
5.1	Historisk debatt.....	23
5.2	Migrasjonsområder	24
5.2.1	Migrasjonen til Bangladesh.....	25
5.2.2	Migrasjonsmålet Malaysia	26

5.3	Militæret i Myanmar.....	27
5.4	Religions- og kulturkonflikter	28
5.5	Flere brudd på FNs verdenserklæring for menneskerettigheter	29
5.6	Migrasjonsmønster som statsløs Rohingya	29
5.7	De overordnede strukturelle faktorene	30
5.8	Rohingyas utfordringer som en statsløs folkegruppe	31
5.9	Organisasjonenes virksomhet	32
6	Diskusjon	34
6.1	Rohingyas posisjon som migrant.....	34
6.2	Kulturforståelse, multikulturalisme og etnosentrisme	35
6.3	Interkulturell kommunikasjon, konsekvenser og mulige forbedringer	36
7	Oppsummering og mulige løsninger	38
8	Litteraturliste	40

1 Innledning

1.1 Problemstilling

Det er stadig nye debatter, vedtak og konflikter angående migrasjon. Ettersom det er mye oppmerksomhet i media, fra politikere og vanlige mennesker anser jeg dette som en type problematikk som er dagsaktuell i samfunnet. Jeg har valgt forfølgelse av Rohingya-minoriteten fordi denne gruppen ikke får like mye oppmerksomhet i Norge, samt alvorlighetsgraden av forfølgelsen, deres statsløse status og nabolandenes assistanse. Medier og organisasjoner omtaler det som en humanitær og politisk tragedie, men i Norge hører vi svært lite om denne gruppen. På bakgrunn av dette, egne erfaringer, samfunnsrelevans og min forforståelse, har jeg kommet frem til følgende problemstilling:

Hvordan påvirker en statsløs status rettighetene til Rohingya befolkningen og hvordan vil det påvirke deres migrasjon?

1.2 Bakgrunn for valg av tema

Forforståelse karakteriserer en oppfatning om temaet jeg skal undersøke. Min forforståelse er at mennesker på flukt er en sårbar gruppe mennesker med et stort behov for bistand. Dette er både i form av mat, helse og omsorg, men også dialog eller press på land som driver mennesker til flukt. Migranter har forlatt viktige relasjoner, har færre beskyttelsesfaktorer og er mer utsatt for flere sårbarhets- og risikofaktorer. Min forforståelse av Rohingya befolkningen bygger på rapporter, media omtale, møter med noen få Rohingya, og frivillige i regionen. Den er også preget av den offentlige debatten om norsk flyktningspolitikk, og mangel på informasjon om statsløse mennesker. Jeg har fokusert på å legge tanker jeg har om migrasjonspolitikken til side og fordype meg i temaet med åpenhet (Dalland, 2014, s. 117-118; Sommerseth, 2017).

Antallet migranter synes å ha økt betraktelig de siste årene. Flyktninger og asylsøkere har preget både nyhetsbildet og den offentlige debatten de seneste årene både nasjonalt og internasjonalt. Forfølgelsen av Rohingya folket blir omtalt som en krise av en rekke land og organisasjoner, men er likevel diskutert lite i det globale nyhetsbildet. Deres status som

statsløs blir ikke omtalt, og svært få i Norge har greie på Rohingya folkets statsløse status, og hva det innebærer.

Det kommer stadig mer informasjon fra organisasjoner slik som FN, om brutal diskriminering, undertrykkelse og voldelig fordrivelse av Rohingyaene i Myanmar. FN har avgjort at de militære myndighetene i Myanmar driver med etnisk rensing mot denne gruppen, noe som utgjør en forbrytelse mot menneskeheten. En FN-rapport mener at Rohingyaene som fortsatt lever i Myanmar er i større fare for å bli offer for folkemord nå enn noen gang. Likevel er det svært få i Norge som har hørt om denne minoriteten, og andre migrasjonsmønstre står heller i fokus (FN-sambandet, 2020).

Norge blir stadig mer flerkulturelt, og dette fører til økt trengsel for kulturforståelse og interkulturell kompetanse. Man kommer i stadig mer kontakt med mennesker som har migrert. Man får informasjon igjennom media, men også gjennom samhandling med mennesker som oppholder seg i Norge. Flere får transnasjonale kontakter, blant annet på grunn av internett og migrasjon. Som resultat av mer tilgjengelig transport og økning av antall mennesker, synes forflytting til å også ha økt. Dette kan være i form av kortere reiser til permanent opphold. Det er ulike faktorer som fører til at mennesker forflytter seg. Det kan være alt fra studieopphold til krig. Det er likevel mye mindre fokus i Norge på migranter som ikke har Europa som migrasjonsmål. En statsløs status synes heller ikke til å være et begrep som folk flest har greie på. Denne oppgaven fokuserer derfor på statsløse mennesker, i dette tilfellet Rohingya, som er nødt til å migrere på grunn av forfølgelse samt Rohingya som blir værende i Myanmar. Dette er et tema som interesser meg fordi jeg har personlige relasjoner til mennesker som har erfart forfølgelse. Deres erfaringer og opplevelser har ført til at min interesse har økt og jeg vil videre øke min kunnskap og kompetanse, slik at jeg kan hjelpe andre i lignende situasjoner. Jeg er spesielt interessert i grupper som ikke får mye medieomtale, det er nettopp derfor jeg vil begrense meg til den etniske gruppen, Rohingya. Jeg er også bevisst på at mine relasjoner ikke skal påvirke min forskning. Med dette som utgangspunkt er min problemstilling og oppgave relevant for yrker innenfor samfunnsvitenskap, ettersom den omhandler mennesker i krevende livssituasjoner, andre kulturer, migrasjon og konflikter som kan oppstå når ulike kulturer møtes.

Avgrensinger i denne oppgaven skal nå tydeliggjøres. Oppgavens omfang og tiden jeg har hatt til rådighet har påvirket valgene jeg har gjort, i tillegg til COVID-19, som har minimert min og andres mobilitet. Jeg har avgrenset meg til en målgruppe jeg har utviklet en interesse

for og kunnskap om. Innsamling av data om Rohingya-befolkningen sies å være vanskelig ifølge mange rapporter, fordi Myanmar-regjeringen ikke anerkjenner konseptet med Rohingya-folket som en distinkt og legitim gruppe. Informasjonen blir basert på blant annet data fra ulike humanitære og statlige organer. Min avgrensing vil være Rohingyaenes statsløshet, deres migrasjonsmønster og hvilke faktorer som fører til migrasjon, samt politiske årsakssammenhenger som påvirker problematikken.

1.3 Hvem er Rohingya folket?

Befolkningen i Myanmar ligger på ca. 54 millioner. Staten anerkjenner offisielt flere etniske grupper, Rohingya er likevel ikke blant disse. Myndighetene har nektet å bruke begrepet «Rohingya», selv om gruppen har en lang historie i Myanmar. Dette gjelder nåværende statsminister, Aung San Suu Kyi også (Barany, 2019, s. 3; Fuller, Leaning, Mahmood & Wroe, 2016, s. 1844).

Rohingya ble fratatt statsborgerskap i 1982 fordi de ikke kunne bekrefte at deres forfedre var bosatt i Burma (nå kalt Myanmar) før 1823, som resultat er de en av syv statsløse folkeslag i verden. I november 2014 lanserte FN en global kampanje for å avslutte statsløshet innen ti år. Denne innsatsen vil kreve løsning av Rohingya-krisen, ettersom Rohingya-folket står for mer enn en av syv statsløse individer over hele verden (Fuller et al., 2016, s. 1841, 1844; Majumder, 2018, s. 91; UNHCR, 2014, s. 4).

Rohingyaene utgjør en av verdens største statsløse befolkning. De har flyktet fra flere tiår med undertrykkelse og ekskludering. Mange krysser grensen til Bangladesh, hvor de ender opp i flyktningleirer som ikke har tilstrekkelige ressurser. De som har mulighet, migrerer videre til andre muslimske land (Barany, 2019, s. 4; BBC, 2020).

I Myanmar bor flertallet av muslimer i urbane områder, snakker burmesisk, har burmesisk navn og har statsborgerskap. Rohingya derimot bor i landlige områder i Rakhine provinsen nordvest i Myanmar. De snakker bengalsk (Chittangongian), har muslimske navn og har aldri fått statsborgerskap (Barany, 2019, s. 4).

1.4 Faglig relevans

Som en samfunnsviter bør man ha økt forståelse for både samfunn og mennesker som bor i samfunnet, og bistå med støtte til individene innenfor ulike samfunn. Som en samfunnsviter

skal man arbeide for å sikre mennesker verdige levekår, sosial rettferdighet og livskvalitet, i tillegg til å ha solidaritet med utsatte grupper eller minoriteter. I dette tilfellet handler det om Rohingya befolkningen. Ved flyktningetjenester er samfunnsstudiet veldig relevant, vår kompetanse består av utarbeidelse av felles etiske verdier på tvers av kulturer og nasjoner. Derfor er tematikken faglig relevant innenfor en rekke samfunnsrelaterte fag. Interkulturell kommunikasjon og kulturforståelse er relevant fordi mennesker med ulik kulturell bakgrunn møtes.

2 Begrepsavklaring

2.1 Migrasjon

Denne avhandlingen handler om migrasjon og Rohingya befolkningen. Migrasjon kan kort defineres som forflyttelse eller bytte av bosted. Dette kan skje innenfor, altså internt, eller utenfor et land, som blir internasjonal migrasjon. Interne migranter kan ofte bli internasjonale migranter. For eksempel dra fra landsbygda til en storby og derfra videre til et annet land. Man kan også bli intern migrant igjen, dersom man blir returnert. Bedre kommunikasjon og transportmuligheter har forkortet avstanden i verden. Dette har gjort det mulig for migranter å forholde seg til flere sosiale nettverk samtidig, og å leve ut ulike aspekter ved sin egen tilværelse i ulike samfunn. Globalt finnes mange ulike former for migrasjon og migranter. I denne oppgaven skal det fokuseres på kategoriene flyktninger, irregulære migranter og statsløshet. Migrasjonsstatusen deles ut ifra deres status, altså hovedårsaken til migrasjonen. I menneskerettighetserklæringens artikkel 1 sies det at: «Alle mennesker er født frie og med samme menneskeverd og menneskerettigheter. Dette er på papir og ikke nødvendigvis i global praksis (Odden, 2018, s. 21-22, 25).

2.2 Flyktning

En flyktning, i henhold til FNs flyktningkonvensjon, er en person som ikke oppholder seg i landet de er borger av, og ikke kan eller ønsker å oppholde seg i hjemlandet. Dette er på grunn av frykt for å ikke kunne få beskyttelse og fare for forfølgelse i sitt eget hjemland (Odden, 2018, s. 25, FN-sambandet, 2019).

2.3 Irregulære migranter

Irregulære migranter er en felles betegnelse på mennesker som ikke har gyldig opphold. Begreper som «ulovlige», «papirløse» og «illegale migranter» blir ofte brukt angående denne gruppen. Irregulær migrant er et komplekst og mangesidig fenomen. Likevel er det ofte kritikk for ordbruken angående disse menneskene. Ingen mennesker er ulovlige, og alle har fundamentale rettigheter uavhengig av deres juridiske status. Derfor blir Rohingya klassifisert

som statsløs i denne oppgaven, selv om mange av de er også irregulære migranter (Odden, 2018, s. 30-31).

2.4 Statsløs

En statsløs person eller befolkning tilhører ingen stat, derav har de ikke samme beskyttelse og rettigheter som statsborgere av et land har. FN anslår at 10 millioner mennesker er statsløse i verden, 1,5 millioner blir klassifisert som Rohingya. Det er ulike årsaker for en slik status, inkludert diskriminering av minoritetsgruppe i nasjonal statsborgerskapslovgivning, unnlattelse av å definere alle innbyggere som borgere når en stat blir selvstendig og rettslige konflikter mellom stater (Bahus, 2017; Fuller et al., 2016, s. 1844, Ghosh, 2016, s. 22; Majumder, 2018, s. 91).

3 Teoretisk grunnlag

I dette kapitlet tar vi for oss det teoretiske grunnlaget for denne oppgaven og teoretiske temaer som vil bli tatt opp i denne avhandlingen, og gjør rede for hvilke tilnærminger som vil benyttes for å belyse ulike sider ved tematikken. Denne avhandlingen dreier seg om Rohingyaenes migrasjon og utfordringer de møter eller blir utsatt for som statsløse. Fokus for denne avhandlingen er ulike migrasjonsteorier, Rohingyaenes utfordringer som statsløs, deres konflikt med staten Myanmar, både politisk og religiøs, og hvordan det kan føre til migrasjon. Derfor er de kommende migrasjonsteoriene relevante innen tematikken, selv om de alle har fordeler og ulemper.

Det skal diskuteres hvordan mennesker har ulike tilnærminger og hvordan det kan komme i konflikt med mennesker med annen kultur og religion. Interkulturell kompetanse vil bidra til analyse av makt, stereotypier og fordommer innenfor tematikken. Migrasjonsteorier vil bidra til undersøkning av migrasjonsprosesser og et helhetlig bilde av tematikken. Ettersom flere mennesker forflytter seg på tvers av landegrenser vil internasjonal migrasjon være betydningsfull for oppgaven.

Religionsrollen i henhold til migrasjonsprosessen og hvordan migrasjon påvirker individuell tro, religiøse fellesskap og organisasjonsformer vil være veldig relevant. Derfor er strukturelle rammer, yrkesgrupper, politikk og kunnskap vesentlig. Tematikken tar opp likheter og forskjeller mellom ulike levemåter og bakgrunn innenfor visse geografiske områder, derfor er sosiologi og sosialantropologi også aktuelle. Fagene vil hjelpe med å forstå de indre sammenhengene, et helhetsperspektiv på religioner og samfunn som er involvert.

Sosialantropologi og sosiologi tar sikte på å utforske både likheter og forskjeller mellom forskjellige samfunn, samt sosial atferd, fellesskap og utvikling. Målet er å få en forståelse av de indre sammenhengene i samfunnet og hvordan det påvirker Rohingyas atferd innen migrasjonstematikken. Helhetsperspektiv og årsakssammenhenger på religion, samfunnsliv, og idealet om å forstå fremmede kulturelle verdener innenfra, er sentralt i faget. Et interkulturelt perspektiv er viktig for denne oppgaven og er faglig aktuelt.

3.1 Migrasjonsteori

Det er ulike teorier innenfor migrasjonsstudier. I denne oppgaven skal hovedfokuset være hva som driver Rohingya folket til migrasjon og om det har en sammenheng med deres statsløse

status. Hvorfor forflytter de på seg og hvor er ender de opp? Odden (2018) skriver i «Internasjonal Migrasjon» at migrasjonsteorier utfyller hverandre, påvirker hverandre og er alle viktige for å forstå migrasjonsprosesser. Dette er fordi teoriene er ofte komplementære og ikke gjensidig utelukkende. Ifølge Næss (2010), er menneskets forhold til bevegelse en grunnleggende faktor i samfunns innhold og årsaker til endring. Derfor er migrasjon noe som bidrar til å forme samfunn (Næss, 2010 s. 205, 207; Odden, 2018, s. 55).

3.1.1 Makro, mikro og mesoorienterte perspektiv

Makroperspektivet fremstiller overordnede strukturelle faktorer, som for eksempel samarbeid mellom nasjoner, migrasjonspolitik, samt økonomiske, sosiale og politiske forhold.

Mikroperspektivet er derimot mer orientert mot migrantenes egne tanker, erfaringer og praksiser. Mesoperspektivet ligger et sted imellom de to andre perspektivene, altså mellom individ og samfunn. Migrantforeninger, organisasjoner og andre typer nettverk i grupper er eksempler på strukturer som kan studeres på mesonivå. Ifølge Odden (2018) er alle disse perspektivene viktige for å forstå helheten i tematikken (Odden, 2018, s. 56).

3.1.2 Funksjonalistisk-, neoklassisk- og historisk-strukturell migrasjonsteori

Kjerneideen med funksjonalistisk migrasjonsteori er at migrasjon er et positivt fenomen som vil bidra til å jevne ut forskjeller mellom samfunn. Kritikken er at det er fokus på strukturelle betingelser. Individens evne til å overkomme disse er lite synlig (Odden, 2018, s. 75).

Neoklassisk teori er basert på kostnadsberegning, det vil si at migrasjon blir sett på som en investering i individenes humankapital. Dette er en selektiv prosess, og kun enkelte drar. Kritikken er at faktiske migrasjonsstrømninger skiller seg fra denne modellen. Strukturelle rammer som koloniale bånd eller migrasjonspolitik er i liten grad inkludert (Odden, 2018, s. 59, 75).

Det grunnleggende for historisk-strukturell teori er at migrasjon blir sett på som en tvungen prosess som forsterker ulikhetene mellom samfunn. Migrasjonsprosesser blir forstått igjennom strukturelle bånd mellom samfunn. Kritikken for denne teorien er at migranter fremstilles som ofre for kapitalismen. De har begrensede muligheter til å ta selvstendige valg (Odden, 2018, s. 60, 75).

3.1.3 Push and pull modellen

Push and pull modellen består av en samling av teoretiske tilnærminger. Ifølge Odden (2018) har Ravenstein og Lees bidrag spilt en sentral rolle for push and pull modellen. Modellen fokuserer på hvilke faktorer som fremmer geografisk mobilitet fra ett land til et annet. Hva er det som «pusher» en migrant ut av et land, og hva er det som tiltrekker altså «pull» en migrant til en plass. For eksempel vil en migrant fra et ruralt område dra til urbant strøk for å få arbeid. Det er flere ulike push-faktorer som for eksempel befolkningsvekst og befolkningstetthet, begrensede økonomiske muligheter og politisk undertrykkelse. Typiske pull-faktorer kan være blant annet behov for arbeidskraft, økonomiske muligheter og politisk frihet. Ulempen med forklaringsmodellen er at den er deskriptiv, og man ikke kommer inn på hvordan kombinasjonen av ulike leddene påvirker migrasjon. Den er heller ikke egnet for returnmigrasjon, noe som er en faktor i Rohingyanes situasjon. Ravensteins teorier angående migrasjon blir ansett som beskrivelser av praksis og ikke nødvendigvis teori. Modellen kan sies å være deterministisk. Det vil si at den tar utgangspunkt i økonomiske, demografiske og politiske forskjeller som fører til forskjeller. Et eksempel på det motsatte er at fattigdom kan for eksempel føre til begrensede muligheter til å migrere fordi man ikke har ressurser som trengs for å gjøre det. Likevel er teorien nyttig for å få et helhetsbilde av ulike situasjoner, spesielt ettersom økonomi, demografi og politikk er reelle faktorer for migrasjon (Odden, 2018, s. 56-57).

I 1960-årene videreutviklet Lee, push and pull modellen. Han omtalte fordeler og ulemper i sender- og mottakerland som plussfaktorer (pull) og minusfaktorer (push). Han introduserte mellomliggende hindringer som for eksempel økonomiske kostnader, psykiske påkjenninger og personlige forhold. Personlige forhold viser til at ulike individer har ulike oppfatninger av hva som er negative, positive og nøytrale forhold ved opprinnelsesstedet og bestemmelsesstedet. Disse oppfatningene knyttes ofte til ulike variabler som kjønn, alder og klassetilhørighet. Lees modell inkluderer altså faktorer som holder mennesker igjen på opprinnelsesstedet. Familie og venner kan være en slik faktor. Dette kan hjelpe oss å forstå at de fleste ikke ønsker å migrere. Den subjektive vurderingen av fordeler og ulemper kan gi innsikt i oppfatninger som avviker fra faktiske forhold. Mye av forskningen som er basert på push and pull modellen, inkluderer ikke disse faktorene. Som resultat blir modellen stadig kritisert for å være for enkel (Odden, 2018, s. 57-58).

3.2 Ravenstein og Lees push and pull faktorerer kontra de andre migrasjonsteoriene

Den neoklassiske teorien og den historisk-strukturelle modellen kan bli tatt som utgangspunkt innen det økonomiske aspektet. Funksjonalistisk teori er derimot ikke særlig relevant ettersom den ser på migrasjon som noe positivt som kan jevne ut forskjeller, noe som ikke er tilfellet for denne problematikken. Eneste man kan kanskje trekke inn er de strukturelle betingelsene, som igjen er viktige for å forstå situasjonen. Lees modell er den mest helhetlige og passende for denne problemstillingen ettersom den tar i betraktning individers følelser, hva som holder mennesker igjen på opprinnelsesstedet, erfaringer, påkjenninger og økonomi. Dette er i tillegg til strukturelle rammer, politikk og andre viktige variabler. Teoriene til Ravenstein og Lee er de mest aktuelle for tematikken, derfor skal økonomi, begrensning av frihet og helse nå fordypes.

3.2.1 Økonomi

Myanmar er et land med lav inntekt, hvor bruttonasjonalproduktet er på 1240 amerikanske dollar per person. Rakhine-staten er en av de fattigste i Myanmar, etter å ha hatt langvarig forsømmelse og underutvikling. Nesten halvparten av innbyggerne i Rakhine lever i fattigdom, sammenlignet med et kvartal nasjonalt. Selvsagt mangler også ikke-Rohingya innbyggere i Rakhine provinsen fasiliteter og grunnleggende tjenester (Fuller et al., 2016, s. 1844).

Denne økonomiske deprivasjonen har ytterligere forverret menneskerettighetsbrudd på Rohingya, fordi fratagelse av økonomiske og sosiale goder bevisst unnlates fra statens side. Dette betraktes som et brudd på menneskerettighetene, og i sammenheng med den eksplisitte sivile og politiske undertrykkelsen av Rohingya i Myanmar, ville det utgjøre et brudd på retten til verdighet (Fuller et al., 2016, s. 1844-1845).

Rohingya folket som befinner seg i Bangladesh, ofte andre og tredje generasjoner vil forlate Bangladesh i håp om å få arbeid, dette kan for eksempel være i form av ulovlig maritim migrasjon. En pull-faktor er at det er delvis enklere å migrere til Sørøst-Asia og Australia, enn europeiske land. Reisen er likevel farlig og ifølge Sengupta (2018) har flere blitt forlatt ut på havet (Sengupta, 2018, s. 23, 25).

3.2.2 Begrensning av bevegelsesfrihet

Under et FN besøk i Rakhine-staten i 2014, fant de situasjonen beklagelig for Rohingya-befolkningen som opplevde alvorlige juridiske begrensninger, inkludert forbud mot å reise eller jobbe utenfor landsbyen sin uten tidligere tillatelse (noe som krever en uoverkommelig avgift på opptil 1167 amerikanske dollar). Selv med tillatelse, må individer fra Rohingya rapportere til myndighetene når de ankommer deres destinasjon. FN oppdaget at Rohingya som bryter Myanmar's begrensninger, risikerer mange års fengsel, forsvinninger, tortur, tvangsarbeid, fordrivelser og seksuell vold (Fuller et al., 2016, s. 1845).

Frykten for bevegelse uten autorisasjon er så avgjørende at Rohingya som lever i tropiske stormers vei ofte er for redde til å flytte når stormen inntreffer. De fleste imøtekommer hindringer også innen helse og blir utsatt for diskriminering fra personal. Både FN og den amerikanske kongressen har bemerket at det er juridiske begrensninger for bevegelsesfriheten for Rohingya, som i alvorlig grad påvirker grunnleggende rettigheter til tilgang til levebrød, mat, vann, sanitet og utdanning. Situasjonen har fått rundt 300,000 Rohingya til å flykte til omkringliggende land i Sørøst-Asia, hovedsakelig til nabolandet Bangladesh og Malaysia (Fuller et al., 2016, s. 1844-1845; Verdenserklæringen om menneskerettigheter, 1948).

Rohingya opplever også diskriminering fra Bangladesh-regjeringen. I Bangladesh har Rohingya forbud mot å forlate leirene uten offisielle tillatelser. Det er forbudt å søke arbeid utenfor leirene. De som har mulighet til å forflytte seg i Sørøst-Asia for arbeid, tjener så lite som to amerikanske dollar per dag. Dette er lite sammenlignet med denne regionens gjennomsnitt som er fra to til åtte dollar per dag (Fuller et al., 2016, s. 1845).

3.2.3 Helse

Tilgang til helsehjelp har alvorlige barrierer når det gjelder Rohingyaene. Både innenfor og utenfor Myanmar er helsestatusen dårligere enn majoritetsbefolkningen i det samme geografiske området. Dette er ikke inkludert diskrimineringen de imøtekommer. For eksempel er det høyere dødelighet blant barn under 5 år sammenlignet med andre i regionene. Akutt underernæringen er 14 % høyere og diare sykdom hos barn er fem ganger høyere. Ifølge Redd Barna er nærmere 60 % av de som flykter barn (Fuller et al., 2016, s. 1846; Wærdahl, 2018).

Rohingyanes situasjon stammer mye fra deres statsløshet. De har ikke samme rettigheter som en flyktning eller en asylsøker har. Ettersom mange ikke er registrerte, er det vanskelig å få

faktiske tall på hvordan situasjonen egentlig er. Det som er reelt er dårlig ernæring, smittsomme sykdommer (inkludert vaksineforebyggbare og vannbårne sykdommer), skader og andre bekymringer som mental helse gir enorme folkehelseutfordringer som Helsedepartementet, Bangladesh, WHO og andre helsepartnere jobber for å løse (WHO, 2018).

De som befinner seg i Malaysia har større tilgang til helsehjelp, sammenlignet med Rohingya i Myanmar og andre sørøstasiatiske nasjoner. Likevel er det 12 % av Rohingya-barn i Malaysia som har aldri blitt vaksinert, noe som er dobbelt så høyt som andre barn i landet. Rohingya-barn i Malaysia har høye nivåer av astma og diaré, og mindre enn halvparten fikk legeveiledning. Hver femte husstand lever av mindre enn 1,50 dollar per dag. I gjennomsnitt har per hushold nesten fire barn, dette fører til enda høyere kostnader enn andre i Malaysia med færre barn. For de Rohingya i Malaysia som får status som flyktning og tilgang til bolig, er barnas ernæringsstatus er sannsynligvis gunstigere enn Rohingya-barn i andre vertsnasjoner. Likevel er det fortsatt stigma i samfunnet som helhet og innenfor helsevesenet, dette kan føre til en ekstra belastning for Rohingyas helseplager (Fuller et al., 2016, s. 1846)

4 Metode

Mål og mening med metode er å ha en fremgangsmåte for å redegjøre en problemstilling og sette lys på ny kunnskap. Dalland (2014) beskriver metode som instrumentet brukt for å samle informasjon. Metode er for å redusere, systematisere og ordne datamateriale som er funnet. Det er for å sile informasjon, slik at det blir omgjort til kunnskap. Kunnskap er kontrollerte opplysninger. Formålet er å løse problemstillingen som forskningsprosjektet bygger på. Metode fører til rammebetingelser eller begrensninger for hvilke former for analyse man kan benytte. For eksempel hvor mye tid, penger og forskningskompetanse man har til rådighet for å kunne besvare på problemstillingen. (Dalland, 2014, s. 111-112; Dalland, 2017, s. 150, 157; Pettersen, 1996, s. 58).

I denne oppgaven blir det brukt en kvalitativ systematisk litteraturstudie. Hensikten med dette er å gi en bredere oversikt over tematikken, samt en dypere forståelse. Datagrunnlaget er sekundært og derfor er det begrenset hvilke data og litteraturanalyse som kan bli gjennomført. I denne konteksten vil metoden benytte et systematisk litteratursøk og dataanalyse, noe som er basert på publisert forskning, artikler og annen litteratur.

4.1 Søke strategi

Søkene er hovedsakelig gjennomført i Oria, som er et biblioteksystem hvor man kan søke opp relevante kilder, Google Scholar, og tidligere pensumbøker for studiet, Samfunnsfag. Jeg søkte opp aktuelle ord slik som Rohingya, Myanmar, migrasjon, FNs menneskerettighetskonvensjon og statsløs i prosessen. Resultatet inkluderer flere artikler, bøker og gyldige nettsider. Disse kildene anser jeg som både pålitelige og aktuelle for oppgaven, samt å besvare oppgavens hensikt best mulig (Dalland, 2014, s. 113, 137-138).

4.2 Valg av metode

I startfasen av bacheloroppgaven tok jeg valget å gjennomføre en kvalitativ forskning. Det var det mest naturlige valget i henhold til problemstillingen. Oppgaven skal baseres på eksisterende data som skal analyseres og sile vekk irrelevant informasjon, den er kumulativ, som igjen betyr at jeg bygger på forskning som allerede foreligger og jeg har tillit til. Det var likevel usikkerhet på om det skulle gjennomføres intervju med et fåtall av informanter eller en

litteraturstudie. Ulempen med å utføre et intervju kan være at man ikke nødvendigvis får et helhetlig bilde. Man vil få enkeltindividers perspektiv på situasjonen, og svarene kan være mer emosjonelt ladet enn rasjonelt eller basert på fakta. For eksempel kan den som intervjues fokusere på hva som har hendt med seg selv, og gi et dårligere bilde over den reelle hendelsen. Det tok ikke lang tid før jeg innså at det var vanskelig å finne intervjukandidater. Noe som videre bekreftet at jeg ville utforske eksisterende forskning, rapporter og artikler ved å utføre en kvalitativ litteraturstudie, som igjen kan gi et kanskje tydeligere bilde og årsakssammenhenger (Dalland, 2014, s. 77, 118, 153).

Utfordringen med litteraturstudie er å finne relevante kilder av god kvalitet og nyere dato. Jeg var nødt til å gjøre min problemstilling målbar i forhold til teorien slik at resultatene blir sikrest mulig. Det stilles krav til hvordan man søker etter, vurderer, redegjør og bruker kilder. Det må altså ha gyldig validitet og reliabilitet i henhold til problemstillingen. Dette vil si at kildene er pålitelige, og hvorvidt undersøkelsen måler det den har hensikt til å måle. Valgt litteratur og forskning anser jeg som tilstrekkelige ettersom forfatterne og organisasjonene synes å ha kunnskap og kompetanse angående tematikken som skal bli redegjort. Deler av informasjonen er samlet fra tidligere pensum i samfunnsfag studiet, disse anser jeg også som sikre og pålitelige kilder ettersom det er utgitte fagbøker. I tillegg ble litteratursøk hovedsakelig gjennomført i biblioteksystemet Oria, dette betrakter jeg som en faglig plattform å innhente informasjon. Alt i alt vil alle disse leddene hjelpe meg med å ikke trekke feilslutninger (Dalland, 2017, s. 149, 159-160).

4.3 Kvalitativ forskning

Oppgavens grunnlag er basert på en kvalitativ studie hvor andres forskning og studier blir brukt som data. Benyttede kilder anser jeg som troverdige ettersom materialet skal bli analysert med et kritisk øye slik at oppgaven blir mest mulig meningsfull og tolkbar. Brukte begreper, metode og data må være mest mulig pålitelige, holdbare og gyldige. Dalland (2014) mener bruk av kvalitativ metode sannsynligvis medfører å anskaffe mer detaljert data, ettersom det fanger opp ting som ikke kan måles eller tallfestes. Man kan derimot fokusere på opplevelser, meninger og få et nærgående innblikk av årsakssammenhenger og faktiske forhold. Med denne metoden kan jeg få mulighet til å gå i dybden og få en helhetlig oversikt ved å observere sammenhenger og det særegne ved et fenomen. Metoden vil også føre til at

resultat og problemstillingens svar vil bli formulert på en åpen, empirisk, interessant og faglig måte (Dalland, 2014, s. 74, 112-113, 115, 120).

4.4 Fremgangsmåte

Denne forskningen er basert på en systematisk litteraturstudie hvor litteratursøk vil bli gjennomført og innsamlede data skal reanalyseres for å øke forståelsen av problematikken. Denne oppgaven baseres på eksisterende data i form av utgitt faglitteratur, forskning, artikler og nettsider innen forskningsfeltet. Det er altså ikke hovedsakelig innhentet fra førstegangskilder, men viser til forskning som benytter data fra allerede eksisterende primærstudier. Litteraturens innhold er tolkning av andres arbeid, altså sekundærlitteratur. Årsaken er dårlig tilgang til respondenter eller andre førstegangskilder. Sekundærstudier er også ofte kunnskapsoppsummeringer basert på en kritisk gjennomgang og vurdering av primærstudier, noe som trolig øker validitet og relabilitet av informasjonen. Intensjonen med forskningen er å få en dypere innsikt i tematikken og ifølge Dalland (2014) kunne danne et helhetlig bilde. Oppgavens innsamlede data skal fordype forståelsen for migrasjonsprosesser, hvordan statsløshet påvirker Rohingya folket og politiske og religiøse årsakssammenhenger som fører til Rohingyanes situasjon. For å studere om de empiriske forholdene stemmer med antakelsene skal litteraturen grundig avgrenses, systematiseres og vurderes kritisk slik at problemstillingen blir best mulig besvart (Dalland, 2014, s. 116, 120, 138, 140, 144; Dalland, 2017, s. 156, 163).

4.5 Dokumentanalyse

Fordelen med å gjennomføre en kvalitativ dokumentanalyse er at man kan bruke alle typer dokumenter. Det kan være alt fra tekst til video. Dette kan være med på å gi et godt og innholdsrikt svar på problemstillingen. I tilfeller hvor man skal analysere flere dokumenter, slik som denne oppgaven, pleier man som oftest å formatere alle kildene til skrift før man begynner å analysere (Dalland, 2014, s. 72-73; Jacobsen 2015, s. 170).

Det er viktig å forberede seg før man er i gang med innsamling av datamateriale for å gjennomføre dokumentanalyse. For det første bør man avklare hva man vil finne ut og fokusere på det. I dette tilfellet er det, hvordan påvirker en statsløs status rettighetene til Rohingyaene og hvordan det kan påvirke deres migrasjon. Ønsket datamateriale var

årsakssammenhenger som fører til Rohingyas statsløshet, migrasjon og hindringer de imøtekommer. Materialet må være relevant til problemstillingen og derfor er det viktig å avgrense stoffet slik at problemstillingen blir skikkelig besvart. Problemstillingen skal begrense skriveren, slik at man ikke går utenfor formålet med oppgaven. Derfor er det viktig å lage en problemstilling før man setter i gang med dokumentanalysen. Det er essensielt å være kildekritisk i innsamlingsprosessen. Man må ha en gjennomgående kontekstuell vurdering av materialet, noe som innebærer at man må vurdere tekstens tilgjengelighet, relevans, troverdighet og autentisitet (Dalland, 2014, s. 72-73; Dalland, 2017, s. 156; Jacobsen 2015, s. 170).

4.6 Kildekritikk

Å gjøre rede for litteraturen som er benyttet i oppgaven handler om kildekritikk. Forskning og data som er brukt, er funnet gjennom litteratursøk i Oria, Google Scholar og avisnettsider. Det er også brukt tidligere pensum fra studiet, samfunnsfag. Kildene som er blitt brukt anser jeg som pålitelige, relevante og sikre. Benyttede kilder er av nyere dato fordi de var best tilgjengelig og mest aktuelt i henhold til problemstillingen. Kildene som er brukt mener jeg har høy troverdighet, objektivitet, nøyaktighet og egenhet ettersom de er innhentet gjennom troverdige plasser slik som Oria. De brukte kildene angående Rohingya og Myanmar er noenlunde nye og oppdaterte. De fleste er fra 2010 og etter. Litteraturen som blir brukt for å innhente informasjon om Rohingya er blant annet; *The Rohingya in South Asia: People without a state* av Chadbury og Samaddar, *The Rohingya Predicament: Why Myanmar's Army Gets Away with Ethnic Cleansing* av Barany, *Migrants, refugees and the stateless in South Asia* av Ghosh, *The Human Right to Citizenship: A Slippery Concept* av Howard-Hassaman, *The Rohingya people of Myanmar: health, human rights, and identity* av Fuller, Leaning, Mahmood og Wroe, *Refugees, Islam, and the State: The Role of Religion in Providing Sanctuary in Malaysia* av Hoffstaedter, *Myanmar's perspective on the Rohingya crisis* av Kipgen og *Anti-Muslim Violence in Burma: Why Now?* Av Zin. Litteraturen blir satt opp mot migrasjonsteorier som er funnet i *Internasjonal Migrasjon: En samfunnsvitenskapelig innføring* av Odden. Videre blir rapporter og artikler som er relevante for tematikken brukt slik som *Myanmar: Villages burned, civilians injured and killed as Rakhine State conflict escalates*, *Myanmar: Leaked documents reveal global business ties to military crimes* utgitt av Amnesty, *Bangladesh- Rohingya crisis* og *Bangladesh: Rohingya Refugee Crisis 2017–*

2018 utgitt av WHO og *Global Action Plan to End Statelessness: 2014-2024, Myanmar: UN rights chief warns of 'spiral of violence' in Rakhine state* og Verdenserklæringen om menneskerettigheter utgitt av FN. Likevel kan noen tall bli forandret, spesielt antallet Rohingya som flykter. Kildene som er brukt til metode slik som *Metode og oppgaveskriving* av Dalland er en del eldre, ettersom det ikke er mye ny forskning innen den tematikken. Dallands bøker er utgitte fagbøker som blir brukt av universiteter innen diverse fag og derfor anser jeg de som troverdige og gyldige (Dalland, 2014, 72- 75; Dalland, 2017, s. 157, 159).

4.7 Validitet og reliabilitet

Studie vil forhåpentligvis gi meg oversikt, struktur og årsakssammenhenger angående tematikken. Funnene skal hjelpe å besvare problemstillingen selv om metodens svakhet er at man ikke får et personlig og fordypet innblikk i situasjonen, samt begrenset informasjon. Funnene anses likevel å være pålitelige ettersom flere av kildene som ble brukt hadde lignende informasjon og søkestrategien ble hovedsakelig gjort gjennom databasen Oria. Dette vil øke validitet og reliabilitet som igjen bidrar til økt forståelse.

5 Resultat

Funnene angående tematikken skal nå presenteres. Kildene er analysert og det jeg mener er relevant informasjon har blitt samlet og skal bli redegjort. Kildene skal fremheve og redegjør et helhetsbilde av tematikken, årsakssammenhenger, Rohingyas posisjon som statsløse mennesker og migrasjonsmønstrene deres. Funnene skal først vise til kort historikk for at problematikken i moderne tid skal kunne forstås bedre, videre skal det geografiske område tas opp, det politiske og religiøse bilde i regionen, migrasjonsmønster til Rohingyaene og til slutt skal organisasjonenes virksomhet tydeliggjøres. Alle funnene vil bidra til å forstå tematikken bedre og besvare problemstillingen. Teoriene som ble avklart tidligere skal bli satt opp mot data som er innsamlet og resultatene skal redegjøres.

5.1 Historisk debatt

Rohingya stammer fra etterkommere av billig arbeidskraft som de britiske koloniene oppmuntret å emigrere fra Øst-Bengal, som er nå staten Bangladesh. Migreringen varte helt til slutten av det engelske kolonistyre. Kolonistene som oftest klarte å kontrollere spenninger mellom Rohingya og de nærliggende samfunnene. Under andre verdenskrig ble spenningene forverret fordi den buddhistiske befolkningen allierte seg med japanerne, og Rohingya forble lojale mot britene (Barany, 2019, s. 3).

I 1948 ble Burma uavhengige. Rohingyas situasjon ble fra dette tidspunktet ble gradvis forverret. Militærkuppet i 1962 og etableringen av en totalitær sosialistisk regjering førte til at Rohingya fikk status som «aliens from Bengal». Staten nektet å gi dem statsborgerskap, førte en assimilasjonspolitik og det ble gjennomført flere store initiativ for å fordrive dem ut av landet. Rohingya flyktet for å unnsnippe vold fra militæret og nasjonalistiske buddhister (Barany, 2019, s. 4, Ghosh, 2016, s. 27; Peck, 2017).

Den skotske legen Francis Buchanan utga en rapport i 1799 som omhandlet Rohingya folket. Han tilbrakte selv 15 år i regionen, lenge før de britiske kolonistene erobret Burma i 1826. Buchanan dokumenterte at Arkan var også kjent som «Rovingaw», var blant 8 «mohammedanere» (et gammeldags ord for muslimer) som hadde lenge vært bosatt i regionen. «Rooinga» var innfødte av Arakan (Fuller et al., 2016, s. 1841).

Per dags dato er begrepet Rohingya både anerkjent og brukt av blant annet FN, den amerikanske kongressen, Europaparlamentet og humanitære organisasjoner som for eksempel Leger uten grenser og Human Rights Watch. Rohingya er både språklig, religiøst og kulturelt en distinkt gruppe. Myanmars regjering derimot anerkjenner ikke Rohingya som en distinkt legitim gruppe. Regjeringen argumenterer også imot Buchanans historie. De hevder at han dokumenterte et navn som beskrev arbeidere som besøkte Burma fra nabolandet Bengal. Videre hevder de at i 1826, begynnelsen av britisk kolonistyre og åpning av Suez-kanalen (som økte verdi av ris), oppmuntret til migrasjon på tvers av landegrensene. Bengalske migranter kom for å være landbruksarbeidere. På grunn av dette anerkjenner regjeringen ikke begrepet Rohingya, og refererer til dette samfunnet som bengalere eller bangladeshere. I 2015 bekreftet regjeringen at de nektet å diskutere Rohingya-situasjonen på en internasjonal konferanse dersom terminologien Rohingya ble brukt. Dette anser FN som et brudd på Myanmars forpliktelse til å tillate minoriteter retten til å identifisere seg på grunnlaget for deres etniske, religiøse eller språklige egenskaper (Fuller et al., 2016, s. 1841, 1844; Ghosh, 2016, s. 27; Majumder, 2018, s. 91).

Den første folketellingen i Burma ble gjennomført av britiske kolonimyndigheter i 1872. Innen 1931 hadde de klassifisert 15 urbefolkninger og 135 «subraser». Rohingya ble ikke inkludert. I 1948 ble Burma uavhengige, og et fåtall av nasjonale registreringskort ble utsendt. Regjeringen vedtok i 1982 «Citizenship Law». Loven innebar at man måtte bevise forfedres bosted var i Burma. Regjeringens krav var svært vanskelig å kunne bekrefte. Dette førte til at Rohingya, som utgjorde en av hver fjerde innbygger, ble klassifisert av staten som ulovlige utlendinger (Fuller et al., 2016, s. 1842; Majumder, 2018, s. 91).

Nasjonens navn ble endret til Myanmar i 1989 av militærregjeringen. Året etter ble Aung San Suu Kyi, Myanmars nåværende regjeringssjef, fengslet. Hun hadde vunnet parlamentsvalget, noe som førte til ytterligere internasjonale sanksjoner. Mellom 1991 og 1992 fant en enorm utvandring sted på grunn av militære aksjoner (Fuller et al., 2016, s. 1842).

5.2 Migrasjonsområder

Nasjonen Myanmar, tidligere Burma, ligger i Sørøst-Asia og grenser til Kina, Thailand, Bangladesh, Laos og Malaysia. Delstaten Rakhine, tidligere kjent som Arakan, ligger nordvest i landet, hvor den grenser til Bangladesh i nord og Bengalbukten i vest. Befolkningene som er bosatt i dette området er Rohingya og Rakhine, også kjent som

Arakanske. Arakanske er derimot erkjent av Myanmar, mens Rohingya folkets tilhørighet bestrides. Bangladesh, Malaysia, India, Thailand og Indonesia er vert for de fleste av Rohingyaene som har flyktet Myanmar, hvor majoriteten befinner seg i Bangladesh. (Fuller et al., 2016, s. 1844; Majumder, 2018, s. 92).

Det er mer en 300,000 Rohingya som bor utenfor Myanmars landegrenser (tallet er stadig i endring). Flertallet befinner seg i Bangladesh, Malaysia, India, Thailand og Indonesia. Ingen av de nevnte nasjonene har undertegnet 1951-konvensjonen som omhandler flyktninger og deres rettigheter. Tre av fire Rohingya utenfor Myanmar har ikke fått beskyttelse som flyktning fra FN. Dette har ført til at gruppen er svært sårbare for misbruk av stat og myndighet. FN anslår at 10 millioner mennesker er statsløse i verden, og en av syv statsløse mennesker regnes som Rohingya. Innsamling av data om Rohingya-befolkningen er vanskelig, fordi Myanmar-regjeringen ikke anerkjenner konseptet med Rohingya-folket som en distinkt og legitim gruppe (Fuller et al., 2016, s. 1844).

5.2.1 Migrasjonen til Bangladesh

Bangladesh mottar det største antallet Rohingya, derfor er landet mer relevant for oppgaven enn de andre grenselandene. Bare to offisielle flyktningleirer har tillatelse til å eksistere. Bangladesh har heller ikke signert flyktningkonvensjonen fra 1951. World Food Program og UNHCR (FNs høykommissær for flyktninger) tillates å gi bistand. Resterende 90 % av Rohingya i Bangladesh bor i uoffisielle flyktningleirer og er utenfor rekkevidde av humanitær bistand. Innenfor leirene er det rapporter om blant annet tyveri, trakassering og voldtekt. Kommunikasjonssjef i Plan International Norge, Siv Meisingseth sier «flyktningleirene er et kaotisk og skummelt sted, og i slike kriser har barna det aller verst.» (Sengupta, 2018, s. 22, 31; Majumder, 2018, s. 97; Uddin, 2015, s. 68; Wærdahl, 2018).

Etter refolement-avtalen i 1992 fikk Rohingya flyktningstatus i Bangladesh. Refoulement er definert som retur (refouling) av en flyktning til grensene til territorier der deres liv eller frihet ville bli truet på grunn av deres rase, religion, nasjonalitet, medlemskap i en bestemt sosial gruppe eller politisk mening. Mellom 1992 og 2005 ble mer enn 235,000 Rohingya i Bangladesh sendt tilbake til Myanmar, en stor andel av dem ufrivillig. På en annen side er det fortsatt tusenvis av Rohingya bosatt i Bangladesh (Fuller et al., 2016, s. 1844).

5.2.2 Migrasjonsmålet Malaysia

Malaysias migrasjonspolitik er omdiskutert. Det er en blandet historikk når det gjelder å gi muslimer tilflukt. Den ene siden omhandler muslimsk solidaritet hvor en skal gi beskyttelse til mennesker i nød, men den andre siden omhandler utbredelsen av rasisme i lokalsamfunnet. UNHCR har brukt dette som en tilnærming i muslimske majoritetsland, Malaysia i dette tilfellet, som ikke har signert flyktningkonvensjonen i håp om å skape et beskyttelsesrom basert på islamsk lov (Hoffstaedter, 2017, s. 287).

UNHCR, den internasjonale organisasjonen for migrasjon (IOM) og internasjonal ikke-statlige organisasjoner (frivillige organisasjoner) har blitt hentet inn for å diskutere grensehåndtering i regionen, flyktingenes situasjon og mangelen på juridiske rammer for å håndtere dem. Bare i Malaysia er det tusenvis av Rohingyaer i sårbare situasjoner mener UNHCR. Det mangler et nasjonalt eller internasjonalt rammeverk for å håndtere flyktninger i Sørøst-Asia. Dette skaper problemer ettersom de nasjonale myndighetene er ikke i stand eller ikke villige til å støtte, registrere eller erkjenne flyktninger. I Malaysia registrerer UNHCR flyktninger i henhold til sine egne prosedyrer og utsteder dem UNHCR-kort som identifiserer dem som flyktninger (Hoffstaedter, 2017, s. 287-288).

I Malaysia er det imidlertid ikke noe juridisk skille mellom papirløse personer og flyktninger. Ifølge malaysisk innvandringslov, er flyktninger «ulovlige innvandrere» som er utsatt for straff og forvaring. Flyktninger rapporterer deres UNHCR-kort har blitt konfiskert, kastet eller forkastet som falske av politi og innvandringskontor. Dette fører til at beskyttelsen er betinget. Rohingyaer blir ofte betraktet som bangladeshier i Malaysia. Dette er i sammenheng med medias fremstilling av dem, hvor de ofte er avbildet som kriminelle, som igjen fører til et dårlig rykte. Rohingya favoriserer likevel Malaysia som destinasjon, ikke bare for velstand, men også på grunn av sin muslimske identitet. De fleste som ankommer Malaysia har familie, venner eller andre kontakter som forbinder dem med andre nye nettverk. Forholdet mellom UNHCR og den malaysiske regjeringen er fortsatt anstrengt ifølge Hoffstaedter (2017). Den malaysiske regjeringen ønsker å forbli suveren innen innvandrings spørsmål som gjør det mulig å velge hvem som får opptak på humanitær begrunnelse (Avyanthi, 2014, s. 841; Hoffstaedter, 2017, s. 288, 292-293).

Funnene tilsier at neoklassisk migrasjonsteori ikke er særlig forenlig med den aktuelle problematikken. Den inkluderer for lite de strukturelle rammene slik som historie, politikk og religion. Historisk-strukturell teori er også for enkel ettersom migranter fremstilles som ofre

for kapitalismen, som kun er en del av problematikken. Teorien gir oss ikke tilstrekkelig helhetsbilde og årsakssammenhenger. Funksjonalistisk migrasjonsteori er heller ikke særlig aktuelt ettersom migrasjon blir sett på som et positivt fenomen som bidrar til å jevne ut forskjeller. Innsamlet data bekrefter ikke denne påstanden. Ravenstein og Lees migrasjonsteori er den mest omfattende innenfor tematikken og er derfor den som passer best i henhold til problemstillingen. Det er likevel aktuelle faktorer fra alle teoriene i resultatene, hvor det tilsies at migrasjonen generelt sett går hovedsakelig til Bangladesh, mens idealdestinasjonen er Malaysia. Sammensetning av ulike faktorer slik som politikk, religion, økonomi og nettverk fører til Rohingyanes migrasjonsmønster, hvor internasjonale og nasjonale rammeverk spiller en rolle for utviklingen.

5.3 Militæret i Myanmar

Som resultat av en gjeng voldtekt og drap på en buddhistisk kvinne av Rohingya-menn, igangsatte Myanmars militær, Tatmadaw en etnisk rensingskampanje i 2017. Drapet på ti muslimer som gjengjeldelse, utløste en kjedereaksjon som førte til dødsfall og nedbrenning av hus på begge sider av konflikten (Barany, 2019, s. 2, 5).

Ifølge Barany (2019) har Tatmadaw klart å slippe unna med etnisk rensing i en tilsynelatende demokratisk buddhiststat. Tatmadaw har brukt voldsbølgen som en katalysator for å gjennomføre en brutal kampanje som medfører utkastelse, undertrykkelse og henrettelser. Anti-Rohingya propagandaen Tatmadaw fører, er populær blant store deler av befolkningen. Videre sies det at lederen av landet, Aung San Suu Kyi har kontroll over militæret. Per dags dato er det ingen stat eller internasjonal organisasjon som kan bremse makten til militæret og naboland har liten innflytelse over burmesisk politikk (Barany, 2019, s. 1-2, 5, 8).

Tatmadaws har penetrert alle aspekter av samfunnet, kulturen og det religiøse liv. Generalene har tatt kontroll over nasjonal økonomi, som under deres styre har gått fra en av Sørøst-Asias rikeste til en av de fattigste. Regimet har møtt på sikkerhetstrusler slik som en rekke etnisk baserte væpnede organisasjoner. Hærens ledelse har utnyttet situasjonene for å rettferdiggjøre og stramme grepet om makten. Militærstyret er usedvanlig omfattende og har vellykket isolert det burmesiske samfunnet fra omverdenen, noe som har bidratt til å forlenge regjeringen (Barany, 2019, s. 8).

Myanmars regjeringssjef Suu Kyi, var for mange ansiktet på frihet og demokrati. Medier skriver derimot nå om hennes politiske fall fra frihetsforkjemper til folkemord. Internasjonalt stiller mange kritiske spørsmål til utviklingen i Myanmar, spesielt i forhold til Rohingya befolkningen. Suu Kyi beskytter militæret, det samme militæret hun engang var imot. Videre har hun også benektet Rohingyanes utfordringer og lidelser (Barany, 2019, s. 12; Filseth, Simensen & Nilsen, 2020; Lubina, 2021; Prasse-Freeman, 2020, s. 3).

5.4 Religions- og kulturkonflikter

Ulike funn viser at en ekstrem form for buddhistnasjonalisme har gradvis dannet seg i Myanmar. Dette har ført til at munkene står i spissen for hatytringer mot muslimer. Både ifølge Barany (2019) og Zin (2015), viser funnene at negative ytringer om muslimer er vanlig i Myanmar. Grupperinger innen buddhismen, slik som 969-bevegelsen krever blant annet begrensinger på tverreligiøst ekteskap og står angivelig for å ha igangsatt massedrap i visse situasjoner. Munken Wirathu er i spissen for denne ekstreme formen for buddhisme og leder 969-bevegelsen. Sammen med staten skaper de gjennomtenkte og planlagte rammeverk, hvor det tolereres og tillates negativ retorikk (Barany, 2019, s. 13; Zin, 2015, s. 375, 380, 382).

Antimuslimske taler og hatretorikk fra munkene i 969-bevegelsen har ført til voldsutbrudd i ulike byer i Myanmar melder nyhetsaviser slik som NRK og NY Times. Buddhistiske innbyggere oppfordres til å boikotte muslimske virksomheter, og vise 969 logoer på deres virksomheter, hjem og kjøretøy som en solidaritetsutfoldelse. Dette er noen av årsakene til at Rohingya flykter til internt fordrevne leirer, hvor det kreves tillatelse for å forlate området, og ofte kreves det bestikkelser. Regjeringen plasserte også Rohingya som nektet å bli identifisert som bengali i midlertidige leirer på ubestemt tid. Tusenvis av Rohingya ender opp med å bo i landsbyer omgitt av fiendtlige naboer som igjen begrenser tilgangen fra humanitære organisasjoner. Et virkelighetsbilde for regjeringens holdning ovenfor Rohingya og volden som fant sted er utsagn som – «Bengalis whose population is increasing» through «ways which are not suitable with cultural norms of human beings». Parlamentet vedtok en rekke rase- og religiøse lover i 2015, som utvidet anti-Rohingya politikk på tvers av hele Myanmar. Det ble innført begrensinger på antall barn, hyppighet av fødsler og ekteskap mellom religioner og konverteringer. Religion- og kulturkonflikter påvirker ikke bare migrasjon, men også livskvaliteten til Rohingya (Fuller, 2013; Fuller et al., 2016, s. 1842, 1844; Kruse, 2015).

5.5 Flere brudd på FNs verdenserklæring for menneskerettigheter

Funnene viser at Myanmar begår en rekke brudd i henhold til FNs menneskerettighetserklæring. Mange andre land bidrar heller ikke til å sikre opphold for denne utsatte gruppen. Rohingya har blitt fratatt sin rett til statsborgerskap fordi deres opprinnelse er omstridt. Dette går imot FNs menneskerettighetserklæring artikkel 15 som spesifiserer at alle har rett på statsborgerskap. I artikkel 3 i erklæringen presiseres «Enhver har rett til liv, frihet og personlig sikkerhet». Som en statsløs Rohingya blir man frarøvet denne retten, noe som fører oss til artikkel 13 som innebærer for det første at «enhver har rett til å bevege seg fritt og til fritt å velge oppholdssted innenfor en stats grenser», og for det andre har «enhver har rett til å forlate et hvilket som helst land innbefattet sitt eget og til å vende tilbake til sitt land». Dette blir heller ikke opprettholdt av de involverte landene. Til slutt vil artikkel 5 og 7 være aktuelle innen problematikken, fordi artikkel 5 presiserer «ingen må utsettes for tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff» og artikkel 7 presiserer at «alle er like for loven og har uten diskriminering rett til samme beskyttelse av loven. Alle har krav på samme beskyttelse mot diskriminering i strid med denne erklæring og mot enhver oppfordring til slik diskriminering». Dette blir ikke opprettholdt av Myanmar, men heller ikke i alle landene hvor Rohingya flykter til, som igjen fører til at essensielle menneskerettigheter ikke blir møtt (Verdenserklæringen om menneskerettigheter, 1948; Fuller et al., 2016, s. 1845).

5.6 Migrasjonsmønster som statsløs Rohingya

Migrasjonsmønstre i moderne tid er ikke bare basert på geografi, men blant annet politikk, økonomi, teknologi og transnasjonale forbindelser. Geografiske distanser er ikke like store hindringer som tidligere, men statlig migrasjonspolitik kan enten forhindre eller beskytte migranter. Myanmars beliggenhet er likevel viktig for å forstå Rohingyas migrasjonsprosess og begrensinger de imøtekommer som statsløse. De opplever rasisme og andre urettferdigheter slik som utnyttelse og vold. Nabolandene har ikke nødvendigvis ressurser nok for å ta imot det antallet som migrerer. De er også nølende med å signere internasjonale traktater, kanskje fordi ressursene er begrenset. Malaysia og Bangladesh har ikke signert traktater som FN har dannet for å sikre menneskers rettigheter, noe som igjen fører til forhindring i organisasjoners arbeid. Kombinasjonen fører til restriksjoner og store hindringer

for Rohingyaene og humanitære organisasjoner. Derfor tyder resultatene at statsløshet påvirker migrasjon og flere brudd på FNs menneskerettigheter begås (Hoffstaedter, 2017, s. 287; Uddin, 2015, s. 62).

5.7 De overordnede strukturelle faktorene

På makronivå må et samspill mellom nasjoner skapes, hvor økonomi, sosiale og politiske forhold tas i betraktning. Et nøkkelprinsipp er å beskytte mennesker i henhold til FNs menneskerettighetskonvensjon. Rohingya blir møtt med diskriminering både i Myanmar, og i land de flykter til. Internasjonale aktører må reagere hensiktsmessig på volden Rohingya blir utsatt for. Funnene tilsier at det bør dannes restriksjoner på propaganda og feilinformasjon på lokalt nivå. Sikker informasjon må formidles fra politikere, media, aktivister og sivilsamfunnets aktører. Dette kan resultere i å rive ned barrierene mellom lokale og migranter i regionen, som igjen kan skape dialog og samhandling på ulike nivå (Uddin, 2015, s. 63).

Ettersom staten nekter å erkjenne Rohingyas opprinnelse og statsborgerskap, har dette ført til at Rohingya har mistet mange menneskerettigheter. Rasjonelt sett vil det være svært vanskelig å finne dokumenter om opprinnelse med tanke på at det er så mange år tilbake, derfor kan det anses at Myanmar har satt urimelige og nesten umulig krav ovenfor gruppen (Fuller et al., 2016, s. 1841).

Ifølge FN har alle rett på en nasjonalitet og det er nedskrevet i menneskerettighetskonvensjonen. Resultater viser derimot at millioner av mennesker enda er statsløse. Forsøk på å sikre gruppens rettigheter er blant annet nedskrevet i «International Refugee Convention». Selv om noen internasjonale organisasjoner mener alle har samme rettigheter, er det mange land som ikke overholder dem. Derfor er iverksatte internasjonale lover ikke nødvendigvis gjeldene for alle. Dette kan føre til mangel på vitale ressurser, som for eksempel husly, mat, utdanning, medisin og god hygiene. Statsløse har heller ingen politisk, sosiale eller sivile rettigheter og flere funn fra blant annet FN og Save the children, viser grov utnyttelse, undertrykkelse, tortur, seksuelle overgrep og dødsfall av Rohingyaene. Statsløse blir i realiteten håndtert som om de var mindre verdige enn andre mennesker. Deres statsløse status er i direkte sammenheng med stater som nekter dem statsborgerskap. Rohingya folket er et empirisk eksempel i denne konteksten. De tilhører ingen stat, men de

har levd i Myanmar gjennom flere generasjoner (Uddin, 2015, s. 62; Save the children, 2017; UN News, 2016).

5.8 Rohingyas utfordringer som en statsløs folkegruppe

Selv om det har vært en demokratisk utvikling i Myanmar, gjelder dette ikke for alle. Å utelukke en minoritet eller folkegruppe fra politisk deltakelse er ikke bare udemokratisk, men imot FNs menneskerettighetserklæring. Premissene fører til at lokalbefolkningen kan undertrykke eller begå overgrep. Som resultat viser funnene at en rekke urettferdigheter og overgrep blir begått av staten, militæret og nasjonalistiske buddhister i Myanmar, som igjen fører til at Rohingya blir tvunget på flukt. Ifølge FN er Rohingya en av verdens mest forfulgte minoriteter fordi de nektes statsborgerskap, utsettes for tvangsarbeid, har ikke rett til å eie land og har rettighetene sine sterkt innskrenket innen ulike områder. Dette går tvert imot FNs menneskerettighetserklæring. Tatmadaw, har full autonomi i sikkerhetspolitikken i Myanmar, og kan ikke bli overstyrt av regjeringen. Seniorgeneralen og hærsjefen Min Aung Hlaing, står juridisk ansvarlig for forfølgelsen av Rohingya-befolkningen i Rakhine. Selv om Suu Kyi står som øverste leder, tilsier resultatene at hun ikke har den fulle makten til å stoppe konflikten. Dette ødelegger mye av hennes rykte internasjonalt (Barany, 2019, s. 12; FN-sambandet, 2020; Kipgen, 2020, s. 45, 51).

På mikronivå er situasjonen frustrerende og urettferdig. Menneskerettigheter, helse og trygge levekår er behov som ikke blir sikret. Felles for mange Rohingya er push-faktorer slik som begrensede økonomiske muligheter og politisk undertrykkelse. Psykisk helse blir ikke særlig nevnt i slike generaliseringer, selv om psykiatri ofte spiller en sentral rolle i vanskelige situasjoner. Vold, konflikt, usikkerhet og generelt ustabile levekår vil være en sterk belastning for folk flest. Sammen med deres statsløse status og minimale helsetjenester vil Rohingyas levetilstand være inhumane og svært dystre. Andre land kan tilby arbeidskraft, økonomiske muligheter og politisk frihet som kan være pull-faktorer til migrasjon (Odden, 2018, s. 56).

På lokalnivå spiller religion en vesentlig rolle i denne problematikken. Historisk sett, allierte den buddhistiske befolkningen seg med japanerne og Rohingya forble lojale mot britene. Historien kan ha påvirket kulturens holdninger innen religion og minoritetsgrupper. Eksempler er friksjonen politikere og militæret skaper mellom muslimer og buddhister samt statens samtykke til spredning av hatpropaganda og buddhistiske munkers oppfordring til vold (Barany, 2019, s. 3; Zin, 2015, s. 375-376).

For mange Rohingya er det rasjonelle valget å migrere til et av Myanmar's grenseland. Funnene tilsier at reisen oftest er til Bangladesh, trolig fordi det er kortere og rimeligere. De muslimske landene er tiltrekkende ettersom det er mer kulturelle likheter, tilhørighetsfølelse og trygghet. Disse faktorene kan knyttes opp mot Ravenstein og Lees migrasjonsteorier. Rohingyas statsløshet og vanskelige vilkår, fører til migrasjon fra den vanskelige tilværelsen. De risikerer og utsetter seg for livsfarlige situasjoner. Krysser fjell, elver og hav for å komme seg til et tryggere land. Under angrep fra militæret eller nasjonalistiske buddhister, har flyktninger ofte rapportert om voldtekt, tortur, brannstiftelse og drap. Regjeringen derimot hevder at volden er fra ekstreme Rohingya grupperinger, og har som følger innført sikkerhetsinngrep i de gjeldene områdene. Regjeringstroppene i området anklages å være involvert i urettlig drap, voldtekt, brannstiftelse og en rekke andre menneskerettighetsbrudd. Dette er påstander regjeringen nektet (Fuller et al., 2016, s. 1842, 1844-1845; Majumder, 2018, s. 95).

5.9 Organisasjonenes virksomhet

Som tidligere nevnt, er det få organisasjoner som slipper til i områder hvor mange Rohingya befinner seg, derfor er det mange restriksjoner innen humanitært arbeid og bistand. Utallige har opplevd begrensinger av humanitær bistand ifølge en rapport fra organisasjonen, Save the children. FNs høykommissær for menneskerettigheter, Amnesty International and Human Rights Watch bekrefter lignende. Handlingene er beskrevet som konsekvente, tilbakevendende og forferdelige. Amnesty har bevis på vilkårlige angrep på sivile i Rakhine og er bekymringsfulle over en økende tilstedeværelse av Tatmadaw mellom grensene til Bangladesh og Myanmar (Amnesty, 2020a; Save the Children International, 2017).

En etterforskning fra Amnesty International har avslørt hvordan internasjonale virksomheter er knyttet til finansieringen av militæret i Myanmar, inkludert mange enheter som er direkte ansvarlige for forbrytelser i henhold til internasjonal lov og FNs menneskerettigheter. Derfor bør det settes internasjonale krav slik at Myanmar stopper religiøs intoleranse, forfølgelsen av Rohingyaene og gir dem statsborgerskap. Som et minimum bør de kreve at Myanmar følger FNs menneskerettighetskonvensjon, fordi FN anklager Myanmar for etnisk rensing av Rohingya, noe som er ofte utført av nasjonalistiske buddhister og militæret (Amnesty, 2020b; UN News, 2016; Zin, 2015, s. 375, 377).

Suu Kyis uttalelser om internasjonales påvirkning bidrar til å gjøre situasjonen vanskeligere for organisasjoner. Mange mener Suu Kyi internasjonalt må holdes ansvarlig for overgrepene. Blant annet norske politikere som Børge Brende og Espen Barth Eide har sagt hun må stanse volden. Venstres Abid Raja har oppfordret Nobelkomiteen til å trekke tilbake fredsprisen. Likevel fortsetter Norge å drive handel og bistand med Myanmar. Nyhetsbildet preges sjeldent av urettferdighetene Rohingya opplever. Trolig fordi nyhetsbildet først ble dominert av islamsk terrorisme, krigen mot terror og andre konflikter i Midtøsten. Vestlige interesser påvirker nyhetenes dekning, og konflikten i Myanmar er ikke like relevant for Europa, i motsetning til konflikter i Midtøsten. Senere ble COVID-19 det store innen nyhetsbildet. Som resultat er situasjonen for denne folkegruppen nokså ukjent for mange, spesielt som statsløse mennesker og hva det innebærer (Foss, 2017; Senel, 2017; Regjeringen, 2017).

Feilinformasjon om Rohingya, fører som tidligere nevnt til mistillit blant lokale. Funnene tyder på at propaganda og feilinformasjon i media og blant lokalpolitikere fører til friksjon mellom folkegrupper i regionen. I Bangladesh og Myanmar eksisterer en negativ retorikk som påvirker lokalbefolkningen. Media bør formidle riktig informasjon og fjerne negative ytringer angående Rohingya og utsatte folkegrupper. Restriksjoner angående intolerante ytringer kan medføre og rive ned barrierene mellom lokale og migranter (Uddin, 2015, s. 63; Zin, 2015, s. 378-379).

6 Diskusjon

Hovedfunnene skal nå drøftes. Først skal de viktigste funnene fremheves, reflekteres over og vise hvilke implikasjoner funnene har. Funnene skal drøftes og begrunnes i henhold til problemstillingen og den teoretiske referanserammen som ble avklart tidligere.

6.1 Rohingyas posisjon som migrant

Rohingya krisen har en særegen historisk, politisk og kulturell egenskap. Siden 1970-tallet har det vært bølger av migrasjon fra Myanmar, hovedsakelig til Bangladesh. En masse migrasjon oppstod på 1990-tallet som følge av undertrykkelse og diskriminering. Flere ble hjemsendt fra Bangladesh under UNCHR's oppsyn. Situasjonen ble likevel ikke forbedret. Det er veldig få registrerte flyktninger i Bangladesh og flere lever som ulovlige bosettere. De uregistrerte lever inhumant fordi det er høy arbeidsledighet, dårlig helse, politiske konflikter og mange som utnytter deres situasjon. Funnene indikerer at faktorene er noen av årsakssammenhengene som fører til migrasjon (Uddin, 2015, s. 63).

Rohingyas situasjon får lite oppmerksomhet fra politikere, media, aktivister og sivilsamfunnets aktører. Rohingyas sårbare posisjon blir ofte utnyttet av politikere som vil få flere stemmer. Lokale i Bangladesh behandler dem som ulovlige migranter, uvelkomne utenforstående og sosialt uordnede bosettere. Fra Rohingyanes side derimot er det et ønske om å integrere seg i migrasjonslandenes lokale samfunn, ofte igjennom handel og arbeid. En push and pull-faktor er trolig at statsborgerskap i Myanmar stadig blir en fjernere drøm. På en annen side har Bangladesh en høy populasjon og lite ressurser, hvor migrasjon kan bli en belastning for lokalsamfunnet som igjen kan skape spenninger blant lokale og Rohingya. Dette kan fremme deres ønske om å migrere til Malaysia, altså en pull-faktor hvor det er religiøse og kulturelle likheter (Uddin, 2015, s. 65, 71).

UNHCR er forpliktet til å beskytte flyktninger på verdensbasis, men funnene viser lite tegn til beskyttelse av Rohingya som lever utenfor flyktningeleirene. UNHCR bidrar økonomisk innenfor leirene sammen med WHO, WFP, UNICEF. Bangladeshs to leirer i Cox's Bazaar, har noe mer ressurser enn andre. Leirene er likevel kåret til noen av verdens verste, noe som også er en pushfaktor. Årsakene inkluderer dårligere levekår, utsettelse for vold og voldtekt,

samt avstraffelse fra lokale. Dette er gjerne også grunnen for migrasjonsmålet, Malaysia (Uddin, 2015, s. 68).

6.2 Kulturforståelse, multikulturalisme og etnosentrisme

Både en dynamisk og en beskrivende kulturforståelse er relevant i denne tematikken for å gi økt forståelse for ulike kulturer og deres levemønstre. Ifølge Dahl (2013), betyr dynamisk kulturforståelse at kultur stadig er i endring. Felleskap er noe man deler med enkelte individer, men ikke alle. Kultur er noe man gjør, skaper, forhandler og fortolker gjennom åpen samhandling (Dahl, 2013, s. 40-43).

Med en beskrivende kulturforståelse setter man søkelys mot å finne fellestrekk mellom personer med samme kulturelle bakgrunn. Dette kan være for eksempel språk, mat og klesstil. Ifølge Dahl (2013) forsøkes det å forklare personenes handlinger ut fra deres kultur. For eksempel ønsker Rohingya å migrere til Malaysia fordi det er kulturelle og religiøse likheter. Beskrivende blir ofte brukt for å sammenligne eller beskrive kulturforskjeller (Dahl, 2013, s. 35-36).

Kulturforståelse er aktuelt for å forstå helhetsbilde av tematikken. Det er betydelig i henhold til årsakssammenhenger i forhold til Rohingyanes situasjon og migrasjonstematikken. Kulturforståelse kan også føre til at funnene utdypes mer reflektert.

Multikulturalisme dreier seg om en lære om hvordan man bør forholde seg til det flerkulturelle samfunnet. Dette innebærer en stor grad av toleranse for kulturelle forskjeller. Det er respekt og tette koblinger mellom person, identitet og kultur. Dette er for å bevare eller styrke individet, og gjennom spesifikke tiltak skal den sikre gruppens identitet mot at den svekkes eller assimileres. Særskilte gruppespesifikke rettigheter for de kulturelle gruppene skal motvirke forfølgelse eller undertrykkelse av minoriteter. Multikulturalisme kunne skapt et tryggere miljø for ulike folkegrupper i Myanmar og nabolandene. Resultatene viser at en slik tilnærming kunne ført til å sikre folkegrupper rettigheter i henhold til FNs menneskerettigheter. Kritikken er at den kan være negativ for den sosiale integrasjonen og kan bidra til samfunnets oppsplitting langs etniske skillelinjer. Videre kan den hindre utviklingen av felles verdier og normer, og en naturlig assimilering som vanligvis skjer over tid. Dette er ikke nødvendigvis en negativ utvikling. Etnosentrisme derimot dreier seg om en tankegang hvor «en regner seg selv, sine egne verdier eller sin egen gruppes livsførsel som

bedre enn andres, samt bruker egne verdier som målestokk for å vurdere andre» (Dahl, 2013, 73). Funnene antyder at en slik holdning er vanlig i regionen, hvor utfallet tyder på et hierarki innenfor kulturer, verdier og religioner i regionen, og som resultat bli folkegrupper som Rohingya undertrykt i en rekke ulike former (Dahl, 2013, s. 73; Gule, 2008, s. 242-243).

6.3 Interkulturell kommunikasjon, konsekvenser og mulige forbedringer

Interkulturell kommunikasjon dreier seg om mennesker som kommuniserer på tvers av kulturer. Ettersom mennesker stadig vandrer på tvers av landegrensene og blir stadig mer utsatt for globalisering, vil interkulturell kommunikasjon også bli viktigere i samfunn. Man kan skape en større forståelse dersom man åpner seg for andre kulturer, og dette kan videre føre til mer aksept og toleranse blant mennesker i et samfunn hvor det finnes ulike kulturbakgrunner. Ifølge Dahl (2013), kan det forhindre misforståelser fordi man får bredere kunnskap om andre mennesker. Denne tilnærmingen blir tatt i bruk av internasjonale organisasjoner slik som FN, men ikke av nødvendigvis politikerne i regionen. Dersom interkulturell kommunikasjon hadde funnet sted i regionen kunne dette resultere i en åpnere samhandling mellom de ulike partene (Dahl, 2013, s. 84, 85).

Interkulturell kommunikasjon er relevant for forhandling mellom de ulike partene, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Åpenhet og erkjennelse av ulike religioner, flerkultur og verdier bør foreligge for at konflikten skal løses. Det bør skapes regelverk for respekt av identitet og religion. Dette kan kreve en omveltning i den sosiale konstruksjonen hvor rasisme og fiendtlighet for andre eller det ukjente ikke er akseptert.

Tidligere ble det innført internasjonale sanksjoner når Suu Kyi ble arrestert i Myanmar. Hvorfor blir ikke slike sanksjoner igangsatt i dette tilfellet? Dette kan antyde at vestlig politikk ikke bare er dobbeltmoralisk, men økonomisk og idealistisk basert. Mennesker i nød blir ikke satt i fokus, men sympatisører for vestlig politikk blir beskyttet eller støttet. Dette argumentet kan støttes opp mot historisk-strukturell teori. Rohingya migranter og de som er bosatt i Myanmar er ofre for kapitalismen, spesielt internasjonalt. Religion blir ikke tatt i betraktning på samme måte internasjonalt, slik som det blir nasjonalt. Suu Kyis bagatellisering av situasjonen medfører at mange politiske ledere og organisasjoner internasjonalt stiller seg kritiske. Ved å nekte en folkegruppe statsborgerskap og tillate forfølgelse av folkegrupper fører det til en assimilasjonspolitik, og ifølge Ghosh (2016) vil

det føre til migrasjon. Rohingyas migrasjonsprosess er et direkte resultat av en rasistisk politikk som nekter dem basisrettigheter som mennesker. Deres utrygge livstilværelse og mangel på grunnleggende menneskerettigheter fører til at migrasjon på stor skala. Derfor er ikke funksjonalistisk migrasjonsteori særlig aktuell, ettersom teoriens kjerne er at migrasjon fører til å jevne ut forskjeller i samfunn (Ghosh, 2016, s. 27).

Enten det dreier seg om Rohingya innenfor Myanmar's grenser eller utenfor, er det mulige løsninger og forbedringer for deres livssituasjon. Funn indikerer at skolegang er en gjennomførbar løsning for de som migrerer. I Myanmar er deres rettigheter til utdanning ikke-eksisterende. De blir tvunget til å flykte på grunn av Tatmadaws handlinger, hvorav mange tilsvarer menneskerettighetsbrudd. En hel generasjon barn innenfor denne folkegruppen mister muligheten til å hevde sine rettigheter, forbedre deres liv eller bidra i samfunnet de oppholder seg i, som er en push-faktor. Som resultat blir deres fremtid og liv lammet, og de lever i en tilstand av usikkerhet. Dette fører til at Rohingya i området er begrenset og det er svært vanskelig for fremgang, som igjen fører til fortvilelse og håpløshet. Utdanning kan kanskje bidra til å minke vanskelighetene i deres liv mer enn avhengighet av internasjonal bistand, noe som fortsetter å krympe globalt for flyktninger. Derfor er det viktig at det internasjonale samfunnet støtter Bangladesh og er med på å dele ansvaret for å utdanne flest mulig barn. Ifølge Amnesty er mange land, inkludert Canada og USA, villige til å støtte kvalitetsutdanning for barna (Hammadi, 2020, Sommerseth, 2017).

7 Oppsummering og mulige løsninger

Avslutningsvis konkluderer oppgaven at de empiriske forholdene stemmer noenlunde med antakelsene. Statsløshet påvirker Rohingya-folket innen en rekke områder slik som helse, trygghet og frihet. Deres situasjon fører til migrasjon til naboland som Bangladesh, og faktorene antyder at det ofte er en tvungen migrasjon ut av Myanmar. Likevel er det mange som ikke har mulighet til migrasjon på grunn av ulike årsaker slik som økonomiske begrensninger. Resultatene tilsier at store deler av Rohingya, uansett hvor de befinner seg, lever i en vanskelig tilværelse og opplever flere brudd på sine menneskerettigheter.

Rohingyas situasjon kunne vært forbedret dersom de involverte hadde innført multikulturelle prinsipper i regionen. Den etnosentriske tankegangen burde få en helomvending i regionen. Dersom politikken styrket grupper gjennom spesifikke tiltak, kunne menneskerettigheter blitt sikret, og voldelige sammenstøt forhindret. Dette inkluderer religionsfrihet, å sikre alle statsborgerskap og beskytte minoriteter. Derfor bør Myanmars rase- og religionsvernlover oppheves slik at hatytringer og forbrytelser blir hemmet. Organisasjoner burde få tilgang til de berørte områdene for å kunne gi tilstrekkelig bistand. Rohingya må videre få forflytte seg fritt i Myanmar og utenfor flyktningleirene i nabolandene samt tillates å vende tilbake til sine hjem med sikkerhet. Utdanning kan videre minimere byrdene og gi håp til barn og familier. Dette kunne ført til at migrasjonen hadde sunket betraktelig og nabolandene hadde som resultat hadde den belastningen de har nå.

Rohingyas undertrykkelse kan bli motvirket dersom multikulturalistiske prinsipper hadde påvirket regionen. En naturlig sammensmelting av kulturer hadde trolig skjedd over tid, hvor verdier, tradisjoner og normer blir likere. Den nåværende situasjonen derimot skaper mye urettferdighet og ujevn fordeling av ressurser og rettigheter. Dersom verdige levekår, rettferdighet og bedre livskvalitet skal finne sted, bør multikulturelle prinsipper, samspill og toleranse rotfestes både i samfunn og mennesker.

8 Litteraturliste

Amnesty International. (2020, 10. September). *Myanmar: Leaked documents reveal global business ties to military crimes.*

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/09/mehl-military-links-to-global-businesses/>

Amnesty International. (2020, 12. Oktober). *Myanmar: Villages burned, civilians injured and killed as Rakhine State conflict escalates.*

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/10/myanmar-villages-burned-civilians-injured-rakhine-state-conflict/>

Bahus, V. B. (2017), (2020, 6. November) *Statsløse*. <https://snl.no/statsl%C3%B8se>

BBC. (2020, 23. Januar). *Myanmar Rohingya: What you need to know about the crisis.*

<https://www.bbc.com/news/world-asia-41566561>

Barany, Z. (2019). *The Rohingya Predicament: Why Myanmar's Army Gets Away with Ethnic Cleansing*. The Istituto Affari Internazionali, 27.

<https://www.jstor.org/stable/resrep19683>

Chaudhury, S. B. R. & Samaddar, R. (2018). *The Rohingya in South Asia: People without a state*. Routledge.

Dahl, Ø. (2013). *Møter mellom mennesker: Innføring i interkulturell kommunikasjon*. (2. utgave). Gyldendal Akademisk.

Dalland, O. (2014). *Metode og oppgaveskriving*. (5. utgave). Gyldendal Akademisk.

Dalland, O. & Trygstad, H. (2017). *Metode og oppgaveskriving: Kilder og kildekritikk*. (6. utgave). Gyldendal akademisk.

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. (6. utgave). Gyldendal Akademisk.

Filseth, G. Simensen, A. S. & Nilsen, M. (2020, 19. November). *Aung San Suu Kyi*.

https://snl.no/Aung_Suu_Kyi

FN-sambandet. (2019, 21. Juni). *Flyktninger*. <https://www.fn.no/tema/flyktninger>

- FN-sambandet. (2019, 17. Juni). *Flyktningkonvensjonen*. <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/flyktninger/flyktningkonvensjonen>
- FN-sambandet. (2020, 23. Januar). *Myanmar – Rohingya*. <https://www.fn.no/Konflikter/Asia/myanmar-rohingya>
- FN-sambandet. (1948). Verdenserklæringen om menneskerettigheter. <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/fns-verdenserklaering-om-menneskerettigheter>
- Foss, A.B. (2017, 5. September). *Abid Raja: Suu Kyi bør fratag Nobels fredspris*. <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/VEeol/abid-rajaa-suu-kyi-boer-fratag-nobels-fredspris>
- Fuller, T. (2013, 20. Juni). *Extremism Rises Among Myanmar Buddhists*. <https://www.nytimes.com/2013/06/21/world/asia/extremism-rises-among-myanmar-buddhists-wary-of-muslim-minority.html>
- Fuller, A. Leaning, J. Mahmood, S.S. & Wroe, E. (2016). *The Rohingya people of Myanmar: health, human rights, and identity*. The Lancet. 389, 10081, 1841-1850. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(16\)00646-2](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(16)00646-2)
- Ghosh, P. (2016). *Migrants, refugees and the stateless in South Asia*. Sage. <https://search-ebscohost-com.ezproxy.vid.no/login.aspx?direct=true&db=e000xww&AN=1241255&site=ehost-live>
- Gule, L. (2008). *Profesjon og flerkulturalitet*. Universitetsforlaget.
- Hammadi, S. (2020, 24. Januar). *A 'lost generation' of Rohingya children will have nowhere to go*. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/01/a-lost-generation-of-rohingya-children-will-have-nowhere-to-go/>
- Hoffstaedter, G. (2017). Refugees, Islam, and the State: The Role of Religion in Providing Sanctuary in Malaysia. *Journal of immigrant & refugee studies*. VOL. 15, NO. 3, 287–304. <https://dx.doi.org/10.1080/15562948.2017.1302033>
- Jacobsen, D.I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. (3. utgave). Cappelen Damm akademisk

- Kipgen, N. (2020, 1. mars). *Myanmar's perspective on the Rohingya crisis*. International Journal on World Peace, 37(1), 43. <https://web-b-ebsohost-com.ezproxy.vid.no/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=8900540f-aca6-40ed-ae65-9b2f743c9472%40sessionmgr101>
- Kruse, J.E. (2015, 18. Mars). «*Buddhistenes bin Laden*» terroriserer muslimsk minoritet. Hentet fra <https://www.nrk.no/urix/myanmars-buddhistiske-bin-laden-1.12265402>
- Lubina, M. (2021). *A Political Biography of Aung San Suu Kyi: A Hybrid Politician*. Routledge. https://books.google.no/books?hl=no&lr&id=p8P4DwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT8&dq=suu+kyi&ots=YeK_M4Yksm&sig=l2lXXiik5AXtUmnvGWilkdCaLpE&redir_esc=y&pli=1#v=onepage&q=suu%20kyi&f=false
- Majumder, S. (2018). The jailed Rohingya in west-Bengal. I Chaudhury, S. B. R. & Samaddar, R (Red.), *The Rohingya in South Asia: People without a state*. (s. 91-108). Routledge.
- Næss, H.E. (2010). *Små nøkler, store dører: Invitasjon til sosiologi*. Universitetsforlaget.
- Odden, Gunnhild. (2018). *Internasjonal Migrasjon: En samfunnsvitenskapelig innføring*. Fagbokforlaget.
- Peck, G. (2017, 29. September). *Myanmar Rohingya hatred has roots in Buddhist nationalism*. AP news. <https://apnews.com/article/bcf889617f2341e5888019937595431d>
- Prasse-Freeman, E. (2020). *Aung San Suu Kyi at the ICJ*. Anthropology Today, 36(1), 3–4. <https://doi.org/10.1111/1467-8322.12549>
- Save the Children International. (2017, November). *Horrors I will never forget: The stories of Rohingya children*. London: Save the Children International. <https://www.refworld.org/docid/5a1808a94.html>
- Senel, E. (2017, 5. September). *Brende mener Suu Kyi må stoppe volden i Myanmar*. <https://www.nrk.no/urix/brende-mener-suu-kyi-ma-stoppe-volden-i-myanmar-1.13673250>

- Sengupta, S. (2018). Stateless, floating people: The Rohingya at sea. I Chaudhury, S. B. R. & Samaddar, R (Red.), *The Rohingya in South Asia: People without a state*. (s. 20-42). Routledge.
- Sommerseth, K. (2017, 13. Juni). *Barn på flukt*. <https://www.reddbarna.no/nyheter/barn-paa-flukt>
- Stålsett, S. J. (2012, 13. november). Asylbarn og menneskeverd: Etiske refleksjoner med utgangspunkt i erfaringer fra Helsesenteret for papirløse migranter. https://www.ntnu.no/ojs/index.php/etikk_i_praksis/article/view/1782/1779
- Regjeringen. (2017, 7. Juli). *Bredt norsk engasjement i Myanmar*. https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/myanmar_engasjement/id2564331/
- Uddin, N. (2015). State of stateless people: The plight of Rohingya refugees in Bangladesh. I Howard-Hassmann, R. E. & Walton-Roberts, M. (Red.). *The Human Right to Citizenship: A Slippery Concept*. (s. 62- 77). University of Pennsylvania Press.
- UNHCR. (2014). *Global Action Plan to End Statelessness: 2014-2024*. <https://www.unhcr.org/54621bf49.html>
- UN news. (2016, 29. November). *Myanmar: UN rights chief warns of 'spiral of violence' in Rakhine state*. <https://news.un.org/en/story/2016/11/546472-myanmar-un-rights-chief-warns-spiral-violence-rakhine-state>
- World Health Organization. (2020). *Bangladesh- Rohingya crisis*. <https://www.who.int/bangladesh/emergencies/Rohingyacrisis>
- World Health Organization. (2018). *Bangladesh: Rohingya Refugee Crisis 2017–2018*. https://www.who.int/docs/default-source/searo/bangladesh/bangladesh---rohingya-crisis---pdf-reports/public-health-situation-analysis-may-2018.pdf?Status=Temp&sfvrsn=9a280761_2
- Wærdahl, T.K. (2018, 26. Februar). *Ny rapport: Seks måneder etter masseflukten føler Rohingya-barna seg fortsatt ikke trygge*. <https://www.reddbarna.no/nyheter/ny-rapport-seks-maaneder-etter-masseflukten-foeler-rohingya-barna-seg-fortsatt-ikke-trygge>

Zin, M. (2015). *Anti-Muslim Violence in Burma: Why Now?*. Social Research, 82(2), 375-397. <https://search-ebSCOhost-com.ezproxy.vid.no/login.aspx?direct=true&db=afh&AN=108264382&site=ehost-live>

Øvern, K. M. (2014, 3.November). *Litteraturstudie som metode*. <https://www.slideshare.net/higbibl/litteraturstudie-som-metode>

